

GUIA DOCENT D'ASSIGNATURA

Titulació: Llicenciatura en Ciències Religioses					
Nom assignatura: ESCENES BÍBLIQUES DE LA PORTALADA DEL MONESTIR DE RIPOLL					
Curs	2017-2018			ECTS	4
Període lectiu	2on quadrimestre	H. de classe setmanals	1,30h	Àrea	
Professor	Llic. Constantino J. Pérez de Diego		Llengua	Català	

Descripció/Justificació

Aquesta assignatura de quart curs (Llicenciatura/Grau) vol presentar des de la perspectiva teològica les escenes de l'Antic Testament 'narrades' a la Portalada del Monestir de Sta. Maria de Ripoll. Es pretén aprofundir en els textos bíblics que hi apareixen, tenint com a clau de lectura el seu rerefons cristològic i apocalíptic.

Després de presentar 'panoràmicament' la Portalada, enumerant les escenes esculpides (pràcticament totes de l'AT) i atenent al conjunt de l'obra, es treballarà teològicament cadascun dels textos evocats: presentació global del llibre al qual pertany l'episodi, context del fragment, estructura, vinculació amb altres textos de la mateixa obra o d'altres escrits, missatges, etc.

Es respectarà l'ordre d'aparició de les escenes dins la Vulgata, versió establida com a 'oficial' en el cristianisme dels segles XI-XII, època en la qual es va erigir aquesta impressionant obra escultòrica.

Requisits i orientacions prèvies

Conveniència d'haver cursat l'Introducció a l'Antic Testament i les assignatures bíbliques del Batxillerat.

Objectius específics

- Descriure la Portalada com una lectura cristològica (i eclesial) de l'AT, considerant el seu context de 'temps i espai'.
- Identificar el 'rerefons' apocalíptic de la Portalada.
- Presentar els trets 'configuradors' dels diversos llibres de l'AT dels quals apareixen episodis a la Portalada (autor, datació, estructura, missatges...).
- Aprofundir en l'estudi teològic de un text bíblic: estudi del context ampli (dins el llibre) i immediat del text, estructura i articulació interna del fragment, relacions amb altres textos, missatge principal i 'secundaris', etc.
- Relacionar aquestes escenes bíbliques amb el NT.
- Considerar la 'Biblia en pedra' com una 'lectura creient (i crítica)' del moment... I de l'actualitat

Competències

Competències transversals (genèriques)

- Participació activa de l'alumne en el desenvolupament de la classe.
- Capacitat de treballar en equip i de posar en comú amb un llenguatge adient i precís.
- Comprensió d'un text bíblic, tenint en compte el seu context històric i el conjunt del llibre al qual pertany.

Competències específiques

En acabar l'assignatura, l'alumne/a ha de ser capaç de:

- Familiaritzar-se amb el vocabulari específic fonamental de l'AT
- Aprofundir en l'estructura i els trets fonamentals dels llibres de l'AT que 'apareixen' a la Portalada.
- Distingir els diversos gèneres literaris de l'AT.
- Treballar teològicament un text bíblic.
- Extreure dels textos bíblics que han inspirat les escenes de la Portalada els missatges particulars respectius i el missatge comú de tots en el conjunt de l'obra escultòrica.
- Connectar aquests escrits amb el NT i saber fer una lectura dels mateixos des d'avui.

Continguts

1. La "Bíblia en pedra": mirada 'panoràmica' de les escenes bíbliques a la Portalada del Monestir de Ripoll.
2. La Portalada i el seu context: una 'lectura' cristològica i eclesial de l'AT.
3. Rerefons apocalíptic de la Portalada. La literatura apocalíptica.
4. Escenes del Pentateuc:
 - a. 'Cicle' de Cain i Abel.
 - b. 'Cicle' de Moisès.
5. Episodis de David i Salomó.
6. 'Visions' 1 i 2 de Daniel.
7. Paralelisme ('exemplaritzant') dels 'profetes' Daniel i Jonàs.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Presentació del continguts amb explicacions per part del professor, acompanyades d'esquemes i textos fotocopiats, atenent les preguntes i dubtes dels alumnes.

A més, a cada sessió hi haurà un espai per posar en comú el treball personal previ sobre el text bíblic que, segons la programació, es presentarà a classe.

Avaluació. Criteris d'avaluació

Avaluació dels **coneixements**: examen escrit al final del període en que s'impartirà la matèria per tal de veure si l'alumne ha assolit les competències previstes: 30 %.

Avaluació del **procés d'aprenentatge**, mitjançant els treballs d'aprenentatge: 40 %

Avaluació de les **actituds**: participació activa en classe i en les activitats individuals preparatòries de cada sessió (treball previ dels textos): 30 % .

Bibliografia bàsica

- AA.VV. *La Bíblia en su entorno. Introducción al estudio de la Biblia*. Verbo Divino, Estella 1992.
- AA.VV. *Comentario bíblico San Jerónimo (vols 1 i 2)*, Cristiandad, Madrid 1971.
- ABREGO DE LACY, J.M., *Los libros proféticos*. Ed. Verbo Divino, 1997.
- ALONSO SCHÖKEL, L. *Mensajes de los Profetas. Meditaciones bíblicas*. Sal Terrae, Santander 1991.
- ARANDA, G. *Daniel (comentarios a la Nueva Biblia de Jerusalén)*. Desclée de Brouwer, Bilbao 1998.
- BRIGHT J., *La historia de Israel*, Desclée de Brouwer, Bilbao 1996.
- DE VAUX, R. *Instituciones del Antiguo Testamento*. Barcelona: Herder, 1992.
- DIETRICH PREUSS, H., *Teología del Antiguo Testamento*, (2 vols.) Bilbao 1999.
- EISSFELDT, O. *Introducción al Antiguo Testamento* (2 vols. El segon en preparació) Madrid, 2000.
- GARCIA LÓPEZ, F. *Pentateuco*. Introducción al estudio de la Biblia. Estella, Verbo Divino, 2003.
- LIVERANI, M. *Más allá de la Biblia, Historia antigua de Israel*, Barcelona 2005.
- MATTHEWS V.H. / BENJAMIN D.C. *Paralelos del Antiguo Testamento*, Santander 2004
- PEREZ DE DIEGO, C.J., "La bíblia en pedra", *página a página*. Patronat del Monestir de Ripoll, 2016.

PONTÍFICA COMISSIÓ BÍBLICA, *La interpretació de la Bíblia en l'Església*, Barcelona 1994.
SKA, J.-L. *Introducción al Antiguo Testamento*. Santander 2012.
SICRE, J.L. *Introducción al Antiguo Testamento*, Estella 1995.
SOGGIN, J.A. *Nueva Historia de Israel*, Salamanca, 1999.
STENDEBACH, F.J. *Introducción al Antiguo Testamento*, Herder, Barcelona 1996.
RAMIS, F. *La profecía de Daniel*. Butlletí ABC, n.114. Barcelona, 2013.
VERDINI, L. *Jonás (comentarios a la Nueva Biblia de Jerusalén)*. Desclée de Bouwer, Bilbao 2014.
VON RAD, G. *Teología del Antiguo Testamento (2 vols.)*, Salamanca 1986.
WOLFF, H.W. *Antropología del Antiguo Testamento*, Salamanca 1997.